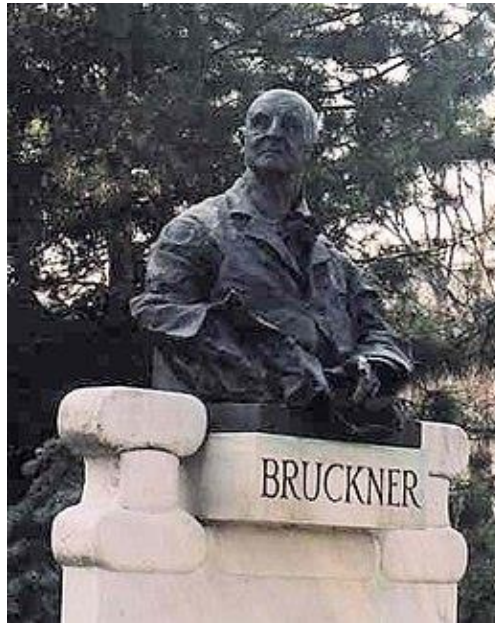

Door zijn zesde symfonie, waarvan Bruckner beweert: "Die Sechste ist die Keckste" (vertaald: vrolijkste, brutaalste), wordt u door de weerklank van 50 instrumenten ondergedompeld in een bad van geestelijke bovenzinnelijke mystiek.

Josef Anton BRUCKNER (Ansfelden, september 1824 - Wenen, oktober 1896), Oostenrijks componist en organist. Hij dankt zijn roem hoofdzakelijk aan elf groot opgezette symfonieën. Hij legde zich voornamelijk toe op de genres symfonie en religieus koorwerk en bereikte hierin grote hoogten.

Loopbaan

Een ambtelijke loopbaan kwam er niet. In 1855 kwam de post van organist in de Dom van Linz vrij en Bruckner werd aangenomen. Bisschop Rudigier kwam er regelmatig heimelijk de orgel improvisaties beluisteren. Daarnaast bleef Bruckner harmonieleer en compositie studeren. Zijn obsessie om overal diploma's en daarmee 'van buiten' erkenning te behalen is legendarisch geworden.

Bruckner bleef tot het eind een groot bewonderaar van Wagner. Hij had ook te maken met felle tegenstand: soms verliet vrijwel het hele publiek de zaal. Het waren vooral de critici die Bruckner niet serieus namen. Daarbij speelden ook niet-muzikale aspecten een rol, zoals zijn eenvoudige afkomst (die zich uitte in zijn provinciale kleding en accent). De diepgelovige Bruckner was in het dagelijkse leven in het grootstedelijke Wenen een uiterst onzeker persoon en werd mede daardoor voor een simpele ziel aangezien. Men kon er niet bij dat een eenvoudige natuur zoals hij symfonische muziek van een letterlijk ongekende harmonische en vorm-complexiteit kon scheppen.

In 1881 ontstond zijn zesde symfonie, waarvan hij beweert: "Die Sechste ist die Keckste" (vertaald: vrolijkste, brutaalste)

Bruckner beschouwt zijn muziek als een lofzang voor God, die hem ondanks alle tegenslagen nog altijd op de been had gehouden.

Erkenning

Bruckner kreeg aan het eind van zijn leven de roem en de erkenning waarnaar hij tientallen jaren had uitgezien. Na de eerste grote triomfen raakte de muziekwereld nieuwsgierig wat deze zonderlinge componist nog meer in petto had. Bruckner hoefde niet meer te leuren om zijn werken uitgevoerd te krijgen. Wenen kreeg door dat er naast Strauss en Brahms nog een groot genie in de stad huisde. Bruckner werd eredoctor aan de Universiteit van Wenen, ontving uit handen van keizer Frans Jozef I van Oostenrijk een onderscheiding in de Franz-Joseph Orde en kreeg een keizerlijk pensioen. In zijn laatste levensjaren stelde de keizer Bruckner een bescheiden oudedagverblijf in het Schloss Belvedere in Wenen ter beschikking.

Aan deze gebeurtenis is het te danken dat enig inzicht valt te krijgen over Bruckners meermalen als 'fenomenaal' gekenschetste improvisatietalent op orgel. Van hem zijn verder weinig orgelcomposities overgeleverd, omdat improvisaties vrijwel nooit worden opgetekend.

Laatste jaren

Bruckner was in zijn laatste jaren chronisch ziek (hartklachten). Bovendien leed Bruckner aan OCD (obsessive-compulsive disorder). Dat uitte zich bij hem vooral in de dwanghandelingen om alles te tellen: de bladeren van een boom, de spijlen van een hek, de punten in een boek enz. Dit vertaalde zich ook naar zijn werkmethode bij het componeren: Bruckner placht opeenvolgende maten van onderscheiden segmenten van symfoniedelen te nummeren om daarmee 'houvast' te creëren voor het proportionaliseren. Dit kan worden beschouwd als rationele achtergrond van subjectieve uitingen over met name zijn symfonieën die 'klinken als kathedralen'.

Bruckner werd, geheel volgens zijn laatste wens, begraven in de crypte van 'zijn' Stift Sankt Florian bij Linz, direct onder het orgel waar zijn talent, vijftig jaar eerder, tot wasdom was gekomen.

Persoonlijk leven

Bruckner verhuisde veel, woonde klein en bescheiden. Heeft op diverse adressen in Wenen gewoond, maar altijd was zijn leefruimte klein en sober. Bruckner had in het algemeen een fascinatie voor de dood. Bruckner is nooit getrouwd geweest. Verliefd was hij doorlopend, en dan bij voorkeur op jonge dames tussen 15-20 jaar, zelfs op zijn hogere leeftijd. Telkens liep de relatie op de klippen en werd zijn levenswijze regelmatig afgewisseld door bezoeken aan cafés waar Bruckner graag verkeerde met zijn studenten en bewonderaars. Bruckner was een groot liefhebber van bier en kon stevig drinken.

Bruckners werkwijze

Bruckner was geen hemelbestormer zoals Beethoven, maar probeerde de hemel op mystieke wijze te bereiken. Wel bleef hij het symfonieschema van Beethoven in principe trouw.

Bruckner was zeer gevoelig voor kritiek en onderwierp mede hierdoor zijn symfonieën aan grondige revisies. Van bijna al zijn symfonieën bestaan verschillende versies, een typisch 'Bruckner-verschijnsel'. Toch neigt men tegenwoordig naar uitvoering van uitsluitend door Bruckner zelf geautoriseerde versies en de *Originalfassungen* van zijn symfonieën.
